

Juli Busquets, militar demòcrata, socialista i professor

Vicenç Sanclemente

Foto: Colita

Juli Busquets Bragulat va néixer a Barcelona el 16 de maig de 1932. Va compaginar les carreres militar, universitària i política. Aplicar-se en les dues primeres a l'hora, en ple franquisme, podia ser considerat tota una contradicció. Des de molt jove havia adquirit aquelles dues condicions, de militar i de sociòleg i intentava de combinar-les amb una insatisfacció innata contra les injustícies, que van portar-lo a conèixer i a declarar-se a favor dels drets democràtics. Com a fill d'un metge de la guàrdia civil i net d'un general, va elegir de primer la milícia i ingressà a l'Acadèmia Militar el 1949.

El mateix Juli Busquets comentava que, de jove, els barris de barraques de les afores de les ciutats espanyoles li oferien un espectacle esfereïdor, que van convèncer-lo, com a moltes persones de la seva generació, a rebutjar la dictadura. El 1954 era ja tinent d'enginyers i aleshores va compaginar els estudis de l'Escola d'Estat Major, amb els de Ciències Polítiques, i molt aviat va esdevenir professor universitari. Des de 1951, dins de l'exèrcit mateix, formà part del grup *Forja*, una associació catòlica inspirada pel capità Luís Pinilla i pel jesuïta José María Llanos, -que més endavant seria conegut pel seu treball al barri del Pozo del Tío Raimundo-. Partint del falangisme social volien formar una nova

generació d'oficials de carrera, amb el desig d'actuar, dins dels marges oficials, amb "professionalitat" davant d'una majoria de càrrecs que eren militars de la guerra i que de manera permanent recordaven el passat. Van ser dissolts. Busquets va començar a publicar a la revista "*Pensamiento y Acción*", que va ser clausurada.

Molt aviat, el 1966 va doctorar-se en sociologia i publicà la seva tesi, *El militar de carrera en España* en 1967. Aquesta va ser una obra absolutament innovadora per què, a part d'algunes biografies, no es publicava cap llibre a Espanya que estudiés l'exèrcit, un tema que era "tabú". Ell va voler furgar sota la pell de la institució, estudiar com la formació dels militars, l'estratificació dins d'ella, com la geografia i la història, l'espai i el temps, l'ecologia i les generacions, van influir en la composició, la vivència i les creences, d'aquell conjunt d'homes que formaven la col·lectivitat militar de l'Espanya de la postguerra. El tema i el llenguatge trencaven motllos. Van segrestar-li el llibre i va ser processat per "injúries a l'Exèrcit", i després absolt.

El 1970, va enviar amb altres oficials, una carta al Príncep Joan Carles i al tinent general Manuel Díez Alegría, demanant obertura. El 23 d'abril de 1973,

la Revolució dels Clavells a Portugal, on els militars van prendre la davantera per provocar un canvi de règim al país veí, va suposar un punt d'inflexió per Busquets. Amb un altre company militar, van decidir anar a veure al president Saraiva de Carvalho, que va decidir rebre'ls. Tot i ser una visita privada, van presentar-se com a militars espanyols i van tenir un ensurt amb el servei de seguretat portuguès, per què els van confondre amb enviats de Franco.

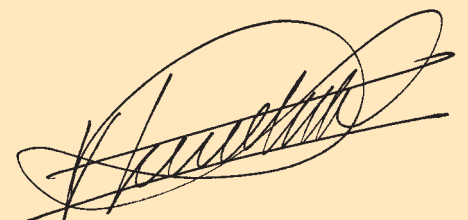
El 31 d'agost de 1974 Juli Busquets va fundar a Barcelona, amb onze companys més, la Unió Militar Democràtica (UMD). Tenien previst manifestar-se durant la Pasqua Militar, però van ser delatats. Busquets fou detingut i ingressat primer al castell de Figueres. Hi ha l'anècdota que el seu fill amb dotze anys li preparà un pla per escapar, i ell va explicar-li que per "honor militar" es negava en qualsevol cas. Més tard fou traslladat a la presó del Hacho a Ceuta.

La UMD va durar poc temps, des de l'1 de setembre de 1974 fins a la seva autodissolució el 27 de juny de 1977. En un principi, va ser formada per oficials de l'Exèrcit de Terra; en pocs mesos eren varies dotzenes, i en tres anys comptava amb un centenar llarg de caps, oficials i suboficials. El seu naixement va ser simbòlic, però important en el context d'un exèrcit nascut des d'un dels bàndols de la guerra civil, i en especial en aquella etapa de la transició en què el "búnker" immobiliista tractava d'evitar les reformes. Més que una posició colpista, allò que pretenien era neutralitzar les possibles accions del sector més reaccionari, que volia evitar una transició pacífica. La societat civil, els alts comandaments, la premsa nacional i internacional van poder veure que hi havia una fissura en el "monolític" exèrcit franquista. Els alts càrrecs de la dictadura podien entendre que potser les Forces Armades no serien un bloc unidireccional que podrien instrumentalitzar segons els seus desitjos, i les forces socials, els incipients partits polítics van poder veure que també que hi havia militars a favor de la democràcia.

Amb les eleccions de 1977 la UMD va auto-dissoldre's, i Juli Busquets deixà l'exèrcit per dedicar-se a la docència i presentar-se com a independent a les llistes de diputats dels Socialistes de Catalunya que encapçalava el seu amic Joan Reventós. El 1977 mateix ingressà a la Federació Catalana del PSOE i

en 1978 s'incorporà al Partit dels Socialistes de Catalunya. Va esdevenir un dels "valors segurs" de les llistes al Congrés dels Diputats. Fidel, treballador i sempre disposat, demostrà els seus principis quan no va votar la Llei d'Amnistia per què no havia inclòs els militars de la UMD. En l'intent de cop d'estat del 23 de febrer hauria estat un dels objectius del rebels i després comentava que, estratègicament, el muntatge del cop havia estat un "bunyol". Des de 1977 fins a 1989 va repetir escó al Congrés dels Diputats. Especialitzat en temes de defensa, molta gent el recorda per haver lluitat sense treva per assolir una fita històrica: l'equiparació dels drets dels militars de la República amb tots altres membres de les Forces Armades i que poguessin arribar a cobrar les seves pensions. El 1987 va obtenir la càtedra de Sociologia en la Universitat Autònoma de Barcelona.

El 1993 va deixar la primera fila de la política, però seguí com activista en el partit fundant el grup de debats "Fòrum Socialista" i lluitant per la seva reforma i regeneració. Per a Juli Busquets el **"socialisme, a més d'una forma de pensar, ha de ser una forma de fer política, en la que el rigor ètic i l'austeritat vagin units a una conducta clara, lleial i honesta, contrària als desmesurat afany de càrrecs i poder"**. Morí a Barcelona el 21 de juliol del 2001.

Vicenç Sanclemente